

**МОНГОЛ УЛСЫН 2026 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСӨЛТЭЙ ХАМТ ӨРГӨН МЭДҮҮЛСЭН ХУУЛЬ, МОНГОЛ
УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮДИЙН АНХНЫ ХЭЛЭЛЦҮҮЛГИЙГ
ЯВУУЛСАН ТАЛААРХ ТӨСВИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ**

2026 оны 10 дугаар
сарын 02-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Илтгэгч: Улсын Их Хурлын гишүүн Б.Мөнхсоёл

Улсын Их Хурлын дарга, эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын Засгийн газраас 2026 оны 8 дугаар сарын 20-ны өдөр Улсын Их Хуралд Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийн хэлэлцэх эсэх хэлэлцүүлгийг Улсын Их Хурлын 2026 оны 9 дүгээр сарын 25-ны өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар явуулж, анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Төсвийн байнгын хороо болон холбогдох Байнгын хороодод шилжүүлсэн.

Төсвийн байнгын хорооны 2026 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдрийн хуралдаанаар Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10 дахь хэсэгт заасны дагуу явуулж дараах санал, дүгнэлтийг гарган Та бүхэнд танилцуулж байна.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.2 дахь хэсэгт заасны дагуу Улсын Их Хурлын даргын 2026 оны 330 дугаар захирамжаар Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн хууль, Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийг Байнгын хороо болон нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх бэлтгэл хангах, санал, дүгнэлтийн төсөл боловсруулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатараар ахлуулан, Улсын Их Хурлын 13 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байгуулан ажиллуулсан. Уг ажлын хэсгийн гишүүд тодорхой салбар, чиглэлийг хариуцан хуваагдаж, тухайн салбарын асуудал эрхэлсэн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдын төсвийн тодотголд тусгагдсан төсвийн төслийн тооцооллыг судалж, дэд ажлын хэсэг бүрийн гаргасан санал, дүгнэлтийг хэлэлцэн олонхын саналаар шийдвэрлэж, дэмжигдсэн саналуудыг Төсвийн байнгын хорооны хуралдаанд танилцуулсан.

Дээрх ажлын хэсгээс Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиар Засгийн газар нь төрийн өмчийн бүрэн бүтэн байдлыг Улсын Их Хурлын өмнө хариуцах бөгөөд төрийн өмчит хуулийн этгээдийг байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах тухай шийдвэр гаргах, түүний дүрмийг батлах бүрэн эрхтэй байх тул Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.5-д заасан “орлого төвлөрүүлэгч хуулийн этгээд”-ийг нэрлэн заасан зохицуулалт буюу “Чингис хаан баялгийн сан нэгдэл” гэснийг хасах, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөлд тусгасан үнэт цаасыг анхдагч зах зээлийн үе шатыг дамжуулахгүйгээр шууд хоёрдогч зах зээлд арилжаалах эрх олгох зохицуулалт нь Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд заасан анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн

ойлголт, тэдгээрийн дараалал, Санхүүгийн зохицуулах хорооны хяналт, зөвшөөрлийн тогтолцоотой зөрчилдөх нөхцөл байдал бий болгох бөгөөд хувьцаа эзэмшигчийн эрх ашгийг хамгаалах, мэдээллийн ил тод байдлыг хангах, зах зээлийн оролцогчдод ижил, тэгш түвшний шаардлага тавих, хяналт, хариуцлагын зарчмыг сулруулах эрсдэлтэй байх тул уг хуулийн төслийг хууль санаачлагчид буцаах, "Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл өгөх тухай" Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөлд туссан "Засгийн газрын эзэмшлийн үндэсний хөрөнгө оруулалтын сан"-гийн эрх зүйн статус, түүнийг байгуулах болон төрийн эзэмшлийн хувьцааг эзэмших эрх зүйн үндэслэл, хувьцаа шилжүүлсний дараах өмчлөл, хувьцаа эзэмшигчийн эрхийг хэрэгжүүлэх субъект, хөрөнгийг захиран зарцуулах эрх хэмжээ зэрэг асуудал нь тодорхойгүй байх тул эдгээр харилцааг холбогдох хууль тогтоомжид нийцүүлж, нарийвчлан зохицуулах шаардлагатай гэж үзэн төслийг хууль санаачлагчид буцаах зэрэг саналуудыг гаргасан.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлд заасны дагуу Хүний хөгжил, нийгмийн бодлогын байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд цэргийн алба хаасны суурь тэтгэвэр, тэтгэмж олгох хугацааг 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хэрэгжүүлэхтэй холбоотой хуулийн төслүүдийг, ахмадуудын тэтгэврийг нэмэгдүүлж нийгмийн баталгааг хангах хүрээнд ахмад настнуудын суурь тэтгэвэр, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалах өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж олгох хугацааг 2026 оны 11 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хэрэгжүүлэхтэй холбоотой хуулийн төслүүдийг, Эдийн засгийн байнгын хороо эрхлэх асуудлынхаа хүрээнд төрийн өмчит компанийн засаглал, ил тод байдал, зах зээлийн үнэлгээг сайжруулж, хөрөнгийн зах зээлийг идэвхжүүлэх, урт хугацааны хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх зорилгоор боловсруулсан хуулийн төслүүдийг хэлэлцсэн талаарх санал, дүгнэлтийг Төсвийн байнгын хороонд ирүүлснийг танилцуулсан болно.

Төсвийн байнгын хороо Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10 дахь хэсэгт заасны дагуу хуулийн төслийг зүйл бүрээр болон ажлын хэсэг, Улсын Их Хурлын гишүүдээс ирүүлсэн зарчмын зөрүүтэй саналуудыг нэг бүрчлэн хэлэлцэн санал хураалт явуулж, олонхын санал авсан, аваагүйгээр нь бүлэглэн томъёолж, зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг анхны хэлэлцүүлэг явуулсан талаарх Төсвийн байнгын хорооны санал, дүгнэлтийн хамт Та бүхэнд хүргүүлсэн болно.

Улсын Их Хурлын эрхэм гишүүд ээ,

Монгол Улсын 2026 оны төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хуульд

нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, “Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай”, “Монгол Улсын Засгийн газарт чиглэл өгөх тухай” Монгол Улсын Их Хурлын тогтоолын төслүүдийн анхны хэлэлцүүлэг явуулсан талаарх Төсвийн байнгын хорооны санал, дүгнэлт, зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллыг хэлэлцэн шийдвэрлэж, өгөхийг Та бүхнээс хүсье.

Анхаарал хандуулсанд баярлалаа.

**ТӨСВИЙН БАЙНГЫН
ХОРООНЫ ДАРГА**

Н.НАРАНБААТАР